

Kdo nebyl spravedlivý mezi národy

Šťastné rozhodnutí

Němečtí Židovští manželé Wertheimerovi se rozhodli přestěhovat do Londýna, kde se jim po dvou letech narodil 19. května 1909 syn Nicholas. Rodina netrvala na židovských kořenech, chlapce dala pokřtít a změnili si jméno na Wintonovi. Po střední škole pracoval Nicholas v několika bankách v Německu i v Paříži. V době hospodářské krize se vrátil do Anglie. Během války sloužil kvůli špatnému zraku v administrativě RAF. Po válce se opět zabýval bankovníctvím. Zemřel 1. července 2015 ve věku 106 let.

Místo do Alp na nádraží do Prahy

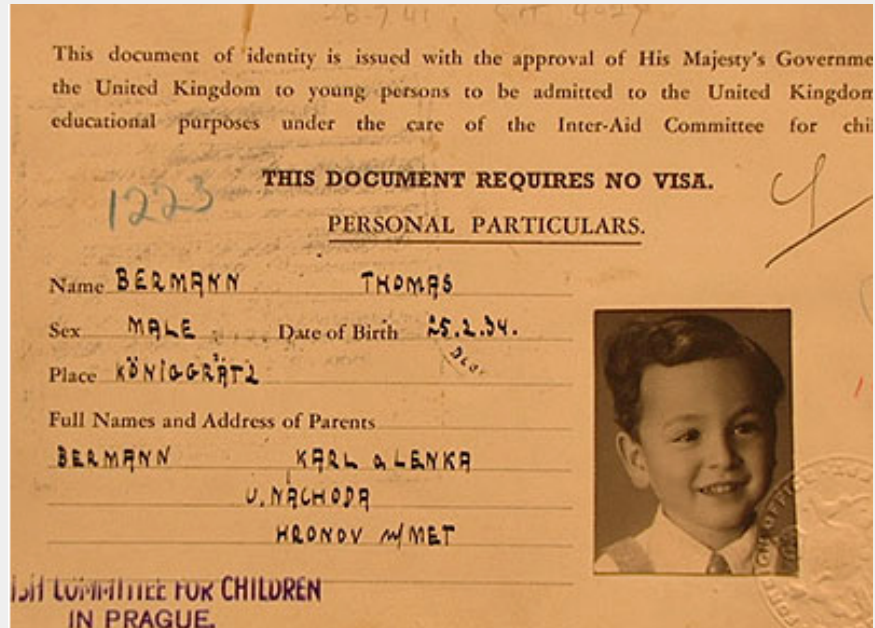
Po nástupu nacistů vzniklo několik organizací, které pomáhaly židovským uprchlíkům. Jedna pobočka působila také v Praze. V prosinci 1938 požádal Winton jeho přítel, aby místo dovolené v Alpách odjel pomáhat do Prahy s organizací transportů židovských dětí do Anglie. Bylo nutné sehnat náhradní rodinu, britské vízum a kauci 50 liber. Od března do září 1938 se podařilo zachránit 669 dětí. Poslední vlak s 250 dětmi byl 1. září zastaven a poslán zpět. Z těchto dětí přežilo válku jen několik.

Šlechtic stoupá ke hvězdám

Protože Winton svoji činnost nepovažoval za nic mimořádného, nikdy o ní nemluvil. Veřejnost se s příběhem seznámila až v roce 1988, kdy Wintonova žena náhodou objevila dokumenty a seznamy dětí u nich v domě na půdě. Wintonův statečný čin byl oceněn několika tituly a vyznamenáními. Řád T. G. Masaryka mu udělil prezident Václav Havel a prezident Miloš Zeman mu propůjčil Řád Bílého lva. V roce 2002 byl britskou královnou povýšen do šlechtického stavu. Jeho jménem je také pojmenována planetka, objevená českou observatoří. Winton nemohl být jako potomek židovských rodičů oceněn státem Izrael titulem Spravedlivý mezi národy, který se uděluje lidem jiného vyznání.

Filmový hrdina

Wintonův příběh ztvárnil režisér Matej Mináč ve filmu Všichni moji blízcí, a později i v dokumentu Síla lidskosti – Nicholas Winton. V lednu 2011 uvedl režisér v Praze za Wintonovy přítomnosti svůj třetí film Nickyho rodina. V roce 2023 o něm vyšel film Jeden život, který režíroval James Hawes.

Co je dost?

I přes skromnost a nenápadnost Wintona jeho lidský příběh slouží jako inspirace pro další generace. Vyzdvihuje sílu jednotlivce, lidské schopnosti a odvahu i v nejtemnějších chvílích. Jeho činy nás upozorňují na důležitost lidského soucítění, ochoty a odvahy pomáhat i v časech krize. Přestože už nežije, jeho skutky zůstávají připomínkou, že i jednatel může mít obrovský dopad na svět kolem něj. Možná by se řeklo, že v kontextu tisíců zavražděných dětí je necelých 700 zachráněných málo. Ale kdo z nás dnes pomohl i jedinému dítěti ohroženému válkou?

